

MEDZINÁRODNÉ ZMLUVY, ZODPOVEDNOSŤ A SANKCIE ZA ICH PORUŠOVANIE

OSNOVA

- právo medzinárodných zmlúv
- zodpovednosť v medzinárodnom práve
- sankcie v medzinárodnom práve

PRÁVO MEDZINÁRODNÝCH ZMLÚV

Tradičné delenie medzinárodných zmlúv:

- mierové
- vojnové

PRÁVO MEDZINÁRODNÝCH ZMLÚV

Tradičné delenie medzinárodných zmlúv:

- **mierové**
- vojnové

upravujú

vzťahy medzi subjektmi medzinárodného práva v období
mieru v širšom zmysle

PRÁVO MEDZINÁRODNÝCH ZMLÚV

Tradičné delenie medzinárodných zmlúv:

- mierové
- **vojnové**

upravujú

pravidlá medzinárodného práva ozbrojených konfliktov
medzinárodné humanitárne právo

PRÁVO MEDZINÁRODNÝCH ZMLÚV

delenie medzinárodných zmlúv podľa:

- formy
- náležitostí procesu prípravy
- toho kto ich dojednáva
- obsahu
- spôsobu plnenia
- doby trvania
- počtu zmluvných strán
- prístupnosti ďalším subjektom

PRÁVO MEDZINÁRODNÝCH ZMLÚV

delenie medzinárodných zmlúv podľa:

- **formy**

- verejné / tajné
- písomné (používanie z dôvodu prehľadnosti práv a povinností zmluvných strán)
- ústne (gentlemanské – nesú riziko sporov o výklad)
- dojednané v jednom alebo viacerých dokumentoch
- prezidentské
- vládne
- rezortné

PRÁVO MEDZINÁRODNÝCH ZMLÚV

delenie medzinárodných zmlúv podľa:

- **náležitostí procesu prípravy**

- uzavreté v plnej forme

(uzatvárajú iba ústavné orgány štátu
- spravidla jediný dokument)

- uzavreté v zjednodušenej forme

(iné ako ústavné orgány štátu
- môže byť vo viacerých dokumentoch)

PRÁVO MEDZINÁRODNÝCH ZMLÚV

delenie medzinárodných zmlúv podľa:

- **toho kto ich dojednáva**

- **prezidentské**
 - riešia najdôležitejšie politické, vojenské a hospodárske otázky
 - uzatvárajú sa v písomnej a plnej forme
 - potrebné vnútroštátne schvaľovanie v parlamente + ratifikácia hlavou štátu
- **vládne**
 - dojednáva predseda vlády alebo splnomocnený zástupca vlády
 - spravidla sa nevyžaduje účasť parlamentu a prezidenta
- **rezortné**
 - dojednávajú jednotliví ministri vo veciach v ich kompetenciách

PRÁVO MEDZINÁRODNÝCH ZMLÚV

delenie medzinárodných zmlúv podľa:

- **obsahu**

- politické
 - záväzky medzinárodnej spolupráce, dobrých vzťahov, spoločnej obrany.....
- hospodárske
 - ekonomická a hospodárska spolupráca, obchodné a colné dohody.....
- právotvorné (LEX SCRIPTA)
 - mnohostranné kodifikačné dohovory
- kontraktuálne

PRÁVO MEDZINÁRODNÝCH ZMLÚV

delenie medzinárodných zmlúv podľa:

- **spôsobu plnenia**

- s jednorazovým plnením
 - vydanie osôb, vytýčenie hranice medzi štátmi.....
- s opakovaným plnením
 - obchodné vzťahy, dohody o platobnom styku.....

PRÁVO MEDZINÁRODNÝCH ZMLÚV

delenie medzinárodných zmlúv podľa:

- **doby trvania**

- dlhodobé zmluvy (10-15 rokov)
 - týkajú sa základných otázok medzi štátmi...
- krátkodobé zmluvy (1-5 rokov)
 - oblasť hospodárskej, obchodnej a kultúrnej spolupráci.....

PRÁVO MEDZINÁRODNÝCH ZMLÚV

delenie medzinárodných zmlúv podľa:

- **počtu zmluvných strán**

- dvojstranné (bilaterálne) - prevažujúce
- viacstranné (multilaterálne)
- mnohostranné (univerzálne)

PRÁVO MEDZINÁRODNÝCH ZMLÚV

delenie medzinárodných zmlúv podľa:

- **prístupnosti ďalším subjektom**

- otvorené
- polootvorené (polouzavreté)
 - prístupné tretím krajinám za splnenia určitých podmienok (OSN, NATO, EÚ)
- uzavreté

PRÁVO MEDZINÁRODNÝCH ZMLÚV

Charakteristika zmluvného práva:

- medzinárodné zmluvy:
 - tvoria prostriedok upravujúci vzájomné práva a povinnosti
 - postupne zatláčajú obyčajové práva do úzadia
 - tvoria prevažujúci prameň

Kodifikačné pravidlá:

- Viedenský dohovor o diplomatických stykoch (1961)
- Viedenský dohovor o konzulárnych stykoch (1963)
- Dohovor o osobitných misiách (1969)
- Viedenský dohovor o zmluvnom práve (1969)
- Viedenský dohovor o zmluvách medzi štátmi a medzinárodnými organizáciami a medzi medzinárodnými organizáciami navzájom (1986)

PRÁVO MEDZINÁRODNÝCH ZMLÚV

Viedenský dohovor o zmluvnom práve (1969)

- predstavuje komplexnú právnu úpravu medzinárodného zmluvného práva
- upravuje základné otázky zmluvného práva
- obsahuje pokrokový rozvoj zmluvného práva s imperatívnymi pravidlami a ich dôsledkami
- zameriava sa len na zmluvy medzi štátmi uzavreté v písomnej forme
- zaväzuje zmluvné krajiny odstrániť rozpor medzi uzatvorenou zmluvou a svojim vnútroštátnym právom, ak takýto hrozí

Viedenský dohovor o zmluvách medzi štátmi a medzinárodnými organizáciami a medzi medzinárodnými organizáciami navzájom (1986)

- zameriava sa len na zmluvy medzi inými subjektmi medzinárodného práva uzavreté v písomnej forme

PRÁVO MEDZINÁRODNÝCH ZMLÚV

Územný rozsah uplatňovania medzinárodných zmlúv:

- medzinárodná zmluva je platná spravidla na celom území zmluvných strán (čl.29 VDZP) ak z tejto zmluvy nevyplýva niečo iné
- rozhodujúcim kritériom je obsah zmluvy
- patria sem napríklad zmluvy o:
 - malom pohraničnom styku
 - ochrane menšín v geograficky vymedzenom priestore
 - právnom režime prielivov
 - ochrane prírody.....

PRÁVO MEDZINÁRODNÝCH ZMLÚV

Príprava textu medzinárodnej zmluvy:

- prijatie a overenie textu zmluvy
- vyjadrenie súhlasu štátu byť viazaný zmluvou
- záväzok nemariť predmet a účel zmluvy
- dočasné vykonávanie zmluvy

PRÁVO MEDZINÁRODNÝCH ZMLÚV

Príprava textu medzinárodnej zmluvy:

- **prijatie a overenie textu zmluvy**
- vyjadrenie súhlasu štátu byť viazaný zmluvou
- záväzok nemariť predmet a účel zmluvy
- dočasné vykonávanie zmluvy

Cieľom je príprava návrhu zmluvy z obsahovej, formálnej aj jazykovej stránky na **vydrenie zmluvným stranám.**

Prijatie textu fixuje formu a obsah budúcej zmluvy (bez právnych následkov)

Osobitný akt vyjadruje súhlas štátu byť viazaný zmluvou

Na schvaľovanie je potrebný súhlas všetkých štátov zúčastnených na jej vypracovaní alebo 2/3 väčšina prítomných a hlasujúcich štátov (konferencie)

Overením (autentizáciou) textu dávajú štáty súhlas, že text je vecne a obsahovo správny a už ho potom nemožno meniť a vykonáva sa

- podpisom
- podpisom AD REFERENDUM (podlieha schvaľovaniu orgánom štátu)
- parafovaním (len prvé písmená mena a priezviska zástupcu štátu)

PRÁVO MEDZINÁRODNÝCH ZMLÚV

Príprava textu medzinárodnej zmluvy:

- prijatie a overenie textu zmluvy
 - **vyjadrenie súhlasu štátu byť viazaný zmluvou**
 - záväzok nemariť predmet a účel zmluvy
 - dočasné vykonávanie zmluvy
-

Podľa článku 11 VDZP je možné vykonať vyjadriť súhlas so zmluvou celkom šiestimi spôsobmi:

- podpisom zmluvy
- výmenou listín tvoriacich zmluvu
- ratifikáciou (schválenie hlavou štátu s predchádzajúcim schválením zákonodarným zhromaždením)
- prijatím
- schválením
- prístupom
- iným spôsobom

PRÁVO MEDZINÁRODNÝCH ZMLÚV

Príprava textu medzinárodnej zmluvy:

- prijatie a overenie textu zmluvy
 - vyjadrenie súhlasu štátu byť viazaný zmluvou
 - **záväzok nemariť predmet a účel zmluvy**
 - dočasné vykonávanie zmluvy
-

Podľa čl. 19 VDZP ukladá všetkým zmluvným stranám nemariť predmet a účel zmluvy v období pred nadobudnutím platnosti.

PRÁVO MEDZINÁRODNÝCH ZMLÚV

Príprava textu medzinárodnej zmluvy:

- prijatie a overenie textu zmluvy
 - vyjadrenie súhlasu štátu byť viazaný zmluvou
 - záväzok nemariť predmet a účel zmluvy
 - **dočasné vykonávanie zmluvy**
-

Podľa čl. 25 VDZP sa štáty môžu dohodnúť ja na dočasnom vykonávaní zmluvy ešte pred nadobudnutím je platnosti, napríklad z dôvodu nerovnakej pripravenosti na plnenie záväzkov.

Toto obdobie sa končí:

- odstúpením vykonávateľa zo skupiny zmluvných štátov
- nadobudnutiu platnosti zmluvy

PRÁVO MEDZINÁRODNÝCH ZMLÚV

Výhrady k medzinárodným zmluvám:

Je potrebné chápať ako jeden z prejavov suverenity štátov, ktorý slúži zmluvným stranám na vyhlásenie v ktoromkoľvek štádiu prístupového procesu so zámerom:

- vylúčiť alebo zmeniť právny účinok určitých ustanovení zmluvy voči sebe
- sú prípustné len pri mnohostranných zmluvách
- pri dvojstranných zmluvách sú chápané ako odmietnutie textu

PRÁVO MEDZINÁRODNÝCH ZMLÚV

Výhrady k medzinárodnej zmluve:

- rozsah výhrad
- prijatie a odmietnutie výhrad
- námietky voči výhradám
- konanie o výhradách

PRÁVO MEDZINÁRODNÝCH ZMLÚV

Výhrady k medzinárodnej zmluve:

- **rozsah výhrad**
 - prijatie a odmietnutie výhrad
 - námietky voči výhradám
 - konanie o výhradách
-

S cieľom vyhnúť sa svojvoľnému uplatňovaniu sú čl.19 VDZP určené základné pravidlá:

- štáty nemôžu robiť žiadne výhrady, pokiaľ ich zmluva výslovne zakazuje
- ak zmluva určité výhrady dovoľuje, možno robiť len výhradu, ktorú zmluva povoľuje
- výhrady nesmú byť v rozpore s predmetom a účelom zmluvy

PRÁVO MEDZINÁRODNÝCH ZMLÚV

Výhrady k medzinárodnej zmluve:

- rozsah výhrad
 - **prijatie a odmietnutie výhrad**
 - námietky voči výhradám
 - konanie o výhradách
-

Výhrada môže byť prijatá alebo odmietnutá rôznymi prístupmi:

- výhrada je možné považovať za platnú len v prípade ak ju prijali všetky zmluvné strany (zahŕňa klauzulu - právo veta)
- výhrada je platná vtedy ak bol a prijatá aspoň jedným zmluvným štátom (reciprocita)
- výhrada sa považuje za prijatú ak proti nej žiadny zmluvný štát nevzniesol námietku do 1 mesiacov od doručenia depozitárovi

PRÁVO MEDZINÁRODNÝCH ZMLÚV

Výhrady k medzinárodnej zmluve:

- rozsah výhrad
 - prijatie a odmietnutie výhrad
 - **námietky voči výhradám**
 - konanie o výhradách
-

Môžu vznášať všetky zmluvné strany a delia sa na:

- nekvalifikovaná (nebráni nadobudnutiu platnosti)
- kvalifikovaná (bráni nadobudnutiu platnosti zmluvy)
 - obsahom je jednoznačné vyjadrenie štátu o neželanom nadobudnutí platnosti výhrady

PRÁVO MEDZINÁRODNÝCH ZMLÚV

Výhrady k medzinárodnej zmluve:

- rozsah výhrad
 - prijatie a odmietnutie výhrad
 - námietky voči výhradám
 - **konanie o výhradách**
-

Výhrady voči zmluve, ich prijatie a námietky voči nim menia rozsah zmluvných záväzkov a preto musia byť:

- vykonávané písomne
- oznamované všetkým zmluvným stranám

PRÁVO MEDZINÁRODNÝCH ZMLÚV

Výhrady k medzinárodnej zmluve:

- rozsah výhrad
- prijatie a odmietnutie výhrad
- námietky voči výhradám
- **konanie o výhradách**

Konanie o výhradách rozdeľuje zmluvné krajiny do štyroch skupín:

- štáty, ktoré neurobili výhrady
 - platí pôvodná zmluva v plnom rozsahu
- štáty, ktoré urobili výhradu a štáty, ktoré ich prijali
 - platí pôvodná zmluva v plnom rozsahu, s výnimkou ustanovení dotknutých výhradou
- štáty, ktoré urobili výhradu a štáty, ktoré vzniesli nekvalifikovanú námietku
 - platí pôvodná zmluva v plnom rozsahu, s výnimkou ustanovení dotknutých výhradou
- štáty, ktoré urobili výhradu a štáty, ktoré urobili voči nej kvalifikovanú námietku
 - pôvodná zmluva nenadobudla platnosť

PRÁVO MEDZINÁRODNÝCH ZMLÚV

Platnosť medzinárodných zmlúv okrem procedurálnych úkonov podmienená:

- spôsobilosťou zmluvných strán na uzavretie medzinárodnej zmluvy
- prejavom vôle štátu byť zmluvne viazaný
- dovoľeným obsahom medzinárodnej zmluvy

PRÁVO MEDZINÁRODNÝCH ZMLÚV

Platnosť medzinárodných zmlúv okrem procedurálnych úkonov podmienená:

- **spôsobilosťou zmluvných strán na uzavretie medzinárodnej zmluvy**
- prejavom vôle štátu byť zmluvne viazaný
- dovoľeným obsahom medzinárodnej zmluvy

Medzinárodné zmluvy môžu uzatvárať:

- hlava štátu, predseda vlády, minister zahraničných vecí (plný rozsah)
- vedúci diplomatických misií (prijatie textu)
- zástupcovia štátov na medzinárodnej konferencii sú opravení (prijatie textu)
- osoby s plnou mocou vydané predstaviteľom štátu

PRÁVO MEDZINÁRODNÝCH ZMLÚV

Platnosť medzinárodných zmlúv okrem procedurálnych úkonov podmienená:

- spôsobilosťou zmluvných strán na uzavretie medzinárodnej zmluvy
- **prejavom vôle štátu byť zmluvne viazaný**
- dovoľeným obsahom medzinárodnej zmluvy

Je jednou zo základných podmienok uzatvorenia zmluvného vzťahu a môže viesť k:

- absolútnej neplatnosti
 - donútenie zástupcov štátu
 - donútenie štátu hrozbou sily alebo použitím sily
- relatívnej neplatnosti
 - omyl
 - podvod
 - podplatenie zástupcu štátu

PRÁVO MEDZINÁRODNÝCH ZMLÚV

Zánik a prerušenie vykonávania medzinárodných zmlúv:

- zmenšenie počtu strán mnohostrannej zmluvy pod počet potrebný pre nadobudnutie platnosti
- výpoveď alebo odstúpenie od zmluvy, ktorá neobsahuje ustanovenia o zániku, výpovedi alebo o odstúpení
- zánik zmluvy alebo prerušenie jej vykonávania v dôsledku jej porušovania
- podstatná zmena pomerov

ZODPOVEDNOSŤ V MEDZINÁRODNOM PRÁVE

Zásada PACTA SUNT SERVANDA patrí medzi základné zásady medzinárodného práva s dôrazom na význam medzinárodného spoločenstva v oblasti plnenia záväzkov upravených medzinárodnými normami.

Prax štátov sformulovala základné pravidlá, ktoré v roku 2001 predložila na schválenie Valnému zhromaždeniu OSN, ktoré toto schválilo 28.januára 2002 ako rezolúciu VZ OSN č.56/83.

Obsahuje 59 článkov v rozdelených na časť:

- medzinárodne protiprávne správanie štátov ako základ ich medzinárodnej zodpovednosti
- obsah zodpovednosti za medzinárodné protiprávne správanie
- uplatňovanie zodpovednosti za medzinárodné protiprávne správanie
- všeobecné ustanovenia

ZODPOVEDNOSŤ V MEDZINÁRODNOM PRÁVE

Medzi prvky zodpovednosti za ich medzinárodne protiprávne správanie štátov ako základ ich medzinárodnej zodpovednosti patrí:

- subjektívny prvok
 - určité správanie možno pričítať určitému štátu
- objektívny prvok
 - porušenie medzinárodného záväzku
- okolnosti vylučujúce protiprávnosť konania

ZODPOVEDNOSŤ V MEDZINÁRODNOM PRÁVE

Obsah zodpovednosti za medzinárodné protiprávne správanie je povinnosť:

- zodpovedného štátu prestať so svojím protiprávnym správaním
- poškodenému štátu poskytnúť plnú náhradu spôsobenej škody
- spolupracovať na ukončení kogentnej (prikazujúcej) normy
- neuznať zákonnosť situácie, ktorá vznikla v dôsledku porušovania kogentnej zmluvy

SANKCIE V MEDZINÁRODNOM PRÁVE

Sankcie sú poznačené absenciou centrálného donucovacieho orgánu, ktoré je možné rozdeliť na systém:

- neozbrojených donucovacích prostriedkov
- ozbrojených donucovacích prostriedkov

Tieto môžu byť:

- decentralizované (jednotlivé štáty samostatne)
- centralizované (na základe rozhodnutia medzinárodnej organizácie)

SANKCIE V MEDZINÁRODNOM PRÁVE

Delenie podľa rozsahu zúčastnených strán:

- Individuálne donucovacie opatrenia štátov
 - represálie (násilné opatrenia)
 - protiopatrenia (nemajú represívnu povahu)
 - retorzie (odvetné opatrenia)
- Kolektívne donucovacie opatrenia štátov:
 - systém kolektívneho donútenia OSN (Bezpečnostná Rada OSN)
 - kolektívne donucovacie opatrenia bez použitia ozbrojenej sily (čl.41 Charty OSN)
 - kolektívne donucovacie opatrenia s použitím ozbrojenej sily (čl.42 Charty OSN)
 - predpoklad vzniku ozbrojených síl OSN (čl.43. Charty OSN)

SANKCIE V MEDZINÁRODNOM PRÁVE

Sebaobrana v súlade s Chartou OSN:

- každá krajina má právo na individuálnu alebo kolektívnu obranu proti ozbrojenému útoku, pokiaľ BR OSN neurobí potrebné opatrenia na zachovanie mieru (čl.51)
- rozhodnutie štátu použiť na svoju sebaobranu ozbrojenú silu podlieha „kontrole“ Bezpečnostnej rady OSN
- právo sebaobrany musí smerovať proti ozbrojenému útoku iného štátu

POUŽITÁ LITERATÚRA

Autor	Publikácia	ISBN	kapitola
Ján KLUČKA	Medzinárodné právo verejné	978-80-8078-219-1	9, 10, 14

Vaše
otázky
prosím ?!?